

pazarlık usulü ile ihalesi yapılan ve ..... TL bedelle ..... Ortak Girişimi uhdesinde kalan anahtar teslim götürü bedelli ..... Yapım İşinde; projede yer alan havuz bloğu altında zemin ıslahı imalatının, otopark bloğu zemininde de yapılmasına karar verilmesi nedeniyle ..... İl Özel İdaresi'nin iş artış oluru ile proje değişikliğine gidilerek ilk projesinde 35.000 metre olarak öngörülen jet grout imalatının 20.525 metre arttırılarak 55.525 metreye çıkarılması, iş

artışına ilişkin birim fiyatın Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin 22'nci maddesi uyarınca belirlenmesi gerekirken, sözleşme ve ihale dokümanının eki olmayan yaklaşık maliyetteki birim fiyat esas alınarak belirlenmesi

Kamu İdaresi Türü	Diğer Özel Bütçeli İdareler ☐
Yılı	2015
Dairesi	4
Karar No	154
İlam No	178
Tutanak Tarihi	17.1.2017
Kararın Konusu	İhale Mevzuatı ile İlgili Kararlar

HAKEDİŞ

A) ..... ili İl Özel İdaresince 22.05.2013 tarihinde pazarlık usulü ile ihalesi yapılan ve ..... TL bedelle ..... Ortak Girişimi uhdesinde kalan anahtar teslim götürü bedelli .....

Yapım İşinde; projede yer alan havuz bloğu altında zemin ıslahı imalatının, otopark bloğu zemininde de yapılmasına karar verilmesi nedeniyle ..... İl Özel İdaresi'nin 13.02.2014 tarihli iş artış oluru ile proje değişikliğine gidilerek ilk projesinde 35.000 metre olarak öngörülen jet grout imalatının 20.525 metre arttırılarak 55.525 metreye çıkarılması, iş artışına ilişkin birim fiyatın Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin 22'nci maddesi uyarınca belirlenmesi gerekirken, sözleşme ve ihale dokümanının eki olmayan yaklaşık maliyetteki birim fiyat esas alınarak belirlenmesi,

B) İş azalışında kazı nakline esas yoğunluğun 1,8215 yerine 1,6 olarak hesaplanması,

hususlarının sorgu konusu yapıldığı görülmüştür.

.....Yapım İşinin 22.05.2013 tarihinde ..... İl Özel İdaresince pazarlık usulü ile ihaleye çıkarıldığı; Çevre ve Şehircilik Bakanlığı 2013 yılı birim fiyatlarının yayımlanmamış olması nedeniyle, işin yaklaşık maliyetinin 2012 yılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı birim fiyatlarının ÜFE ile güncellenmesi suretiyle bulunduğu, en avantajlı teklif veren ve aşırı düşük teklif sorgusuna yaptığı açıklamalar İdarece yeterli görülen firmanın, teklifini 2012 yılı fiyatları ile hazırladığı gerekçesiyle KİK kararıyla ihale dışı bırakılması üzerine ihalenin ..... Ortak Girişimi uhdesinde kaldığı; işin devamı sırasında 6360 sayılı Kanun uyarınca büyükşehirlerdeki il özel idarelerinin hukuki varlığının sona erdirilmesi nedeniyle söz konusu işin ..... Valiliği Yatırım, İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı'na (YİKOB) devredildiği; 27.02.2015 tarihinde yapım işinin mevcut sözleşme ve ekleriyle ..... Genel Müdürlüğü'ne devredildiği; devir tarihine kadar 5 hakedişin ..... Valiliği İl Özel İdaresi tarafından ana pursantajlar üzerinden ödendiği, yapım İşinin ..... Genel Müdürlüğü'ne devredilmesinden sonra Genel Müdürlük Tesisler Daire Başkanlığınca teknik elemanlardan oluşan kontrollük teşkilatı görevlendirilmesinin yapıldığı, 26.06.2015 tarihinde de, ... Genel Müdürlüğü 1. Bölge İnşaatlarının kontrollük

hizmetlerinin, danışmanlık hizmet alımı kapsamında .....
A.Ş.'ye ihale edildiği anlaşılmıştır.

Sorgunun 8/A maddesinde yer alan ve iş artışına konu olan jet grout imalatları ile ilgili tüm revize projeler, gerekçeli rapor, metrajlar, anlaşmalı birim fiyat tutanakları ve mukayeseli keşif cetvellerinin 13.02.2014 tarihinde Özel İdaresi yetkilileri tarafından onaylanarak geçerli kılındığı, imalatların da yine bu dönemde tamamlanarak bedellerinin İl Özel İdaresi tarafından ödendiği, sorgunun 8/B maddesinde yer alan ve iş azalışına konu olan kazı nakline ait tüm hesaplamaların da yine aynı İdare tarafından yapıldığı tespit edilmiştir.

2015 yılı denetimi kapsamında yapılan bu tespitlerle ilgili olarak ilkin sorumluluk yönünden yapılan görüşmelerde;

İlk olarak harcama yetkililerinin sorgu konusu hususlarla ilgili sorumluluklarının değerlendirilmesinde;

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun "Harcama talimatı ve sorumluluk" başlıklı 32'nci maddesinde;

"Bütçelerden harcama yapılabilmesi, harcama yetkilisinin harcama talimatı vermesiyle mümkündür. Harcama talimatlarında hizmet gerekçesi, yapılacak işin konusu ve tutarı, süresi, kullanılabilir ödeneği, gerçekleştirme usulü ile gerçekleştirmeyle görevli olanlara ilişkin bilgiler yer alır.

Harcama yetkilileri, harcama talimatlarının bütçe ilke ve esaslarına, kanun, tüzük ve yönetmelikler ile diğer mevzuata uygun olmasından, ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasından ve bu Kanun çerçevesinde yapmaları gereken diğer işlemlerden sorumludur." denilmektedir.

Kanunun yukarı alınan hükmüne göre, harcama yetkililerinin harcama talimatlarına konu olan harcamaların mevzuata uygunluğu ile sınırlı sorumluluklarının dışında bütçe giderinin gerçekleştirilmesi sırasında başkaca bir kontrol

sorumlulukları bulunmamaktadır.

Öte yandan, 5018 sayılı Kanunda, harcama talimatı, kamu kaynağının kullanılmasından ve harcamaya girişmeden önce harcama yetkilisi tarafından gerçekleştirme görevlilerine verilen izin olarak tanımlanmıştır. Bir başka deyişle harcama talimatı; iş, mal veya hizmetin alınması ve gerçekleştirme belgelerinin düzenlenmesinden önceki aşamadır.

Diğer taraftan, 5018 sayılı Kanunun 33'üncü maddesinin birinci fıkrasında; "Giderlerin gerçekleştirilmesi; harcama yetkililerince belirlenen görevli tarafından düzenlenen ödeme emri belgesinin harcama yetkilisince imzalanması ve tutarın hak sahibine ödenmesiyle tamamlanır." denilmektedir. Buna göre, giderin gerçekleştirilmesi aşamasında, ödeme emri belgesinin harcama yetkilisince imzalanması, harcamaya girişmeden önce harcama yetkilisi tarafından gerçekleştirme görevlilerine verilen izin anlamındaki harcama talimatını değil, giderin gerçekleştirilmesi işlemlerinin son aşaması olan ve tutarın hak sahibine ödenebilmesi için harcama yetkilisi tarafından muhasebe birimine verilen izin anlamındaki ödeme talimatını ifade etmektedir.

Bu itibarla, sorgunun 8/A ve B maddelerine ilişkin hususlara ait harcama talimatları ..... İl Özel İdaresi yetkililerince verildiğinden, ... Genel Müdürlüğü harcama yetkilisinin anılan gidere ilişkin harcama talimatı ile bu talimata ilişkin harcamaların mevzuatına uygunluğundan sorumluluğu bulunmamaktadır.

Harcama belgelerini düzenleyen gerçekleştirme görevlilerinin sorgu konusu hususlarla ilgili sorumluluklarının değerlendirilmesinde;

5018 sayılı Kanunun 33'üncü maddesi uyarınca bütçeden bir giderin yapılabilmesi için iş, mal veya hizmetin belirlenmiş usul ve esaslara uygun olarak alındığının veya gerçekleştirildiğinin görevlendirilmiş kişi veya komisyonlarca

onaylanmış ve gerçekleştirme belgelerinin düzenlenmiş olması gerekmektedir. Ayrıca anılan maddede, bir mali işlemin gerçekleştirilmesinde görevli olanların sorumlu addedilebilmeleri için bu kişilerin yetkili ve görevli olması ve giderin bu görevlilerce düzenlenen belgeye dayanması gerektiği belirtilmiştir.

Bu nedenle, ödeme emri belgesine eklenmesi gereken taahhüt ve tahakkuk işlemlerine ilişkin fatura, beyanname, tutanak gibi gerçekleştirme belgelerini düzenleyen veya bu belgeleri kabul eden gerçekleştirme görevlilerinin, bu görevleriyle ilgili olarak yapmaları gereken iş ve işlemlerle sınırlı olarak sorumlulukları bulunmaktadır.

Bu itibarla, sorgunun 8/A ve B maddelerine ilişkin hususlar ile ilgili olarak ilişkili ödeme belgesinde ve eklerinde imzaları bulunan gerçekleştirme görevlileri, kamu zararı olarak gösterilen imalatların ödeme aşamasında görevde bulunmadıklarından harcamaların mevzuatına uygunluğundan sorumlu tutulmamaları gerekmektedir.

5018 sayılı Kanun'un 71'inci maddesinde kamu zararı; "Kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunması" şeklinde tanımlanmıştır.

5018 sayılı Kanun'un 71'inci maddesi uyarınca, kamu zararından ve mali sorumluluktan bahsedilebilmesi için, kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemin bulunması; mevzuata aykırı karar, işlem veya eylem sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunması ve kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunması durumu ile mevzuata aykırı karar, işlem veya eylem arasında bir illiyet bağının olması şartlarının birlikte bulunması gerekmektedir.

Buna göre, temel ilke olarak kusur sorumluluğunu esas alan

5018 sayılı Kanun uyarınca kamu görevlilerinin mali karar, işlem veya eylemleri sonucu oluşan kamu zararından sorumlu olduklarına hükmedilebilmesi için manevi unsur olarak kasıt, kusur veya ihmalin varlığı gerekmektedir.

Bu nedenlerle; bütçe ilke ve esaslarına, kanun, tüzük ve yönetmelikler ile diğer mevzuata aykırı harcama talimatı olmayan, hatalı işleme yönelik bir evrak düzenlemeyen, hatalı imalatı ödeme emri belgesi ve eki belgelerden tespit etme imkanı bulunmayan harcama yetkilisi ve gerçekleştirme görevlisinin sorumlu tutulması mümkün değildir.

Muhasebe Yetkilisinin de 5018 sayılı Kanununun 61'inci ve Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Taşra Teşkilatı Bütçe, Muhasebe ve Bilet Yönetmeliği'nin 21'inci maddeleri uyarınca sorumluluğu bulunmamaktadır.

Ayrıca işe ait hakedişte "İnceleyen" sıfatıyla imzası bulunanların sorumluluğa ilişkin itirazları da yerinde görülmüş olup, söz konusu kamu görevlilerine de sorumluluk atfetmek mümkün bulunmamaktadır.

Diğer taraftan; Yapım İşleri Genel Şartnamesinin; "İşlerin denetimi" başlıklı 15'inci maddesi, "Yapı denetim görevlisinin yetkileri" başlıklı 16'ncı maddesi, "Sözleşme ve eklerine uymayan işler" başlıklı 24'üncü maddesi, "Hatalı, kusurlu ve eksik işler" başlıklı 25'inci maddesi ile "Yükleniciye ait giderler" başlıklı 28'inci maddesi birlikte değerlendirildiğinde; yapım işlerine ilişkin hakedişler, kesinti cetvelleri, geçici kabul teklif belgeleri ile kesin hesaplar yapı denetim görevlilerinin denetimi ve sorumluluğu altında düzenlendiğinden, söz konusu yapım işi ile ilgili olarak sadece, imalatı yerinde incelemesine rağmen işin sözleşme ve şartnamesine uygun ve eksiksiz olarak tamamlandığı yönünde belge düzenleyen yapı denetim görevlisinin sorumluluğundan söz edilebilir.

..... Ortak Girişimi yükleniminde bulunan ..... Yapım İş

ihalesinin ..... İl Özel İdaresi tarafından yapıldığı, işin Büyükşehirlerde İl Özel idarelerinin kaldırılmasından dolayı 6360 sayılı Kanuna istinaden ..... Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığına (YİKOB) devredildiği, ancak ödenek yetersizliği nedeniyle söz konusu işin 27/02/2015 tarihinde ..... Genel Müdürlüğünce mevcut durumu ve mevcut sözleşme ve ekleriyle devralındığı, devralındığı tarihe kadar 5 adet hakedişin ..... Valiliği İl Özel İdaresi tarafından ana pursantajlar üzerinden ödendiği, devirden sonra Genel Müdürlükçe denetim görevlisi olarak teknik elemanlar görevlendirildiği, 26/06/2015 tarihinden itibaren işin denetim hizmetlerinin Müşavir Firma tarafından yürütüldüğü,

Sorgunun 8/A maddesinde yer alan ve iş artışına konu olan jet grout imalatları ile ilgili tüm revize projeler, gerekçeli rapor, metrajlar, anlaşmalı birim fiyat tutanakları ve mukayeseli keşif cetvellerinin 13.02.2014 tarihinde Özel İdaresi yetkilileri tarafından onaylanarak geçerli kılındığı, imalatların da yine bu dönemde tamamlanarak bedellerinin İl Özel İdaresi tarafından ödendiği,

Sorgunun 8/B maddesinde yer alan ve iş azalışına konu olan kazı nakline ait tüm hesaplamaların da yine aynı İdare tarafından yapıldığı,

Görülmektedir.

YİKOB ile ..... Genel Müdürlüğü arasında düzenlenen devir teslim tutanağında;

– İşin adı, yüklenici firma, ihale tarihi, sözleşme tarihi, işin süresi, yer teslim tarihi, işin bitim tarihi, işin ihale bedeli, ek sözleşme bedeli, toplam sözleşme bedeli, (varsa) süre uzatımı ve süre uzatımlı iş bitim tarihi, fiziki gerçekleşme, nakdi gerçekleşme, ödenen hakediş sayısı, son ödenen hakediş tarihi, yapı ruhsatı tarih sayısı, arsa durumuna ilişkin genel bilgiler,

– Mevcut inşaat, mekanik tesisatı ve elektrik tesisatına

imalatlarına ait tespitler,

(Örneğin; "Tüm fore kazık İmalatları tamamlanmıştır.", "A Blok hafriyat imalatları % 80 oranında tamamlanmıştır.", "B Blok temel altı 10 cm grobeton İmalatları yapılmıştır.", "B Blok temel ambuatman dışına yalıtım koruma tuğla duvar imalatları yapılmıştır."; "B2 blok tribün altı mahallerinde ıslak hacimlere ait temiz su, pis su tesisatları tamamlanmış ve gömme rezervuarların montajı yapılmıştır."; "Tüm temel topraklama imalatları (A1 blok hariç) tamamlanmıştır. Ring hattı devam etmektedir." gibi..),

– Hakediş bilgileri (ödenen kümülatif ve bekleyen hakediş tutarları) ("05 no.lu hakediş tanzim edilerek tüm imzaları tamamlanmış ancak ödenek yetersizliğinden tahakkuka bağlanamamıştır. Bu hakediş İmzalı haliyle devralınmış olup, yasal sıkıntı olmadığına anlaşılması halinde Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğüne ödenmesi uygun düşünülmüştür." gibi...),

– Proje ve mahal listesi revizyonu ("Mimari proje değerlendirilmesinde Spor Genel Müdürlüğü proje üretim kriterlerine göre projelerde revizyon gerekli olacaktır." gibi...),

– Teslim alınan belge ve dokümanlara ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Tutanağa, işi devreden komisyon üyeleri olarak; YİKOB adına eski Büyükşehir Özel İdare kontrol teşkilatında görevli inşaat-makine ve elektrik mühendisleri; devralan komisyon üyeleri olarak da; yapı ruhsatı ve arsa durumu ile ilgili olarak harita mühendisi, proje ile ilgili olarak mimar, ilgisine göre inşaat-makine ve elektrik mühendisleri, tesisler şefi ile şube müdürü imza atmışlardır.

..... Genel Müdürlüğü ile Müşavir Firma arasında düzenlenen devir teslim tutanağında da yine benzer bilgiler yer almakta olup; tutanağa, işi devreden komisyon üyeleri olarak; .....

Genel Müdürlüğü kontrol teşkilatında görevli inşaat-makine ve elektrik mühendisleri; devralan komisyon üyeleri olarak da; müşavir firma Kontrol Teşkilatı görevlileri imza atmışlardır.

Kamu İhale Genel Tebliği hükümleri uyarınca denetim ve kontrole ilişkin hükümleri yürürlükte bulunan 05.09.1979 tarih ve 16745 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bayındırlık İşleri Kontrol Yönetmeliğinin 13 üncü maddesinde;

“Kontrol amiri, kontrol şefi, kontrol mühendisi ve yardımcıları ile sürveyanların görevlendirildikleri işten sürekli veya işin akışını etkileyecek sürede ayrılmalarında, bu zamana kadar iş için tutulması gerekli her türlü röleve, ataşman, yeşil defter, tutanak v.s. leri ikmal etmiş olanları ve eksiklikleri tamamlanmış bulunmaları şarttır.

Bu evrakı yerine görevlendirilecek elemana veya amirine bir tutanakla devir teslim etmesi şarttır. Ancak bu takdirde görevden ayrılmasına izin verilebilir. Görevi süresinde yaptığı işlerden dolayı sorumludur.” denilmektedir.

Yukarıda anılan mevzuat hükmü gereği; yapı denetim görevlisinin denetimini üstlendikleri yapım işlerindeki hatalı uygulamalar hakkında bilgi ve sorumluluk sahibi olması tabii olup; hatalı ödemelerin yapılmasına da engel olması görevinin gereğidir. Bahse konu yapım işinin ..... Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı'nca (YİKOB) ..... Genel Müdürlüğü'ne devrinde Devir Komisyonunda işi devreden komisyon üyeleri olarak YİKOB adına görev almış ve komisyonca düzenlenen tutanağa imza atmış kontrol mühendislerinin sorumluluğu bulunduğu gibi, Devir Komisyonunda işi devralan komisyon üyeleri olarak ..... Genel Müdürlüğü adına görev almış ve komisyonca düzenlenen tutanağa imza atmış ve işin kontrol teşkilatında görevlendirilmiş kamu görevlilerinin de sorumluluğu bulunmaktadır. Buna ilave olarak, iş artışına gidildiği sırada iş artışına esas gerekçe raporu ile mukayeseli keşfi YİKOB adına düzenleyerek yeni fiyat tutaklarını hazırlayan, imalatların ödemesinin de yine aynı

İdare tarafından yapıldığı durumlarda imalatların sözleşme şartlarına uygun olarak yerine getirilip getirilmediğini kontrol etmesi gereken YİKOB kontrol mühendisleri sorumlu olduğu gibi, ... Genel Müdürlüğü kontrol teşkilatı da YİKOB tarafından devredilen söz konusu işe ait inşaat işlerinden devir tarihine kadar gerçekleştirilmiş olanları kontrol etmekle, kendi döneminde tespit edilmekle birlikte devralınan döneme ilişkin eksik-hatalı işlemleri de düzeltmekle yükümlüdür.

Ancak; söz konusu yapım işinin “anahtar teslimi götürü bedel sözleşme” üzerinden gerçekleştirilmesi nedeniyle hakedişlerin sadece iş gruplarına göre porsantaj yüzdeleri üzerinden düzenlenmiş olması; iş kalemlerinin mahiyeti, miktarı, fiyatı ve tutarları hakkında hiçbir bilginin yer almamış olması, YİKOB’tan devredilen iş sayısının çok fazla ve farklı yerlerde olması nedeniyle devralma aşaması ve sonrasında işin yürütülmesi aşamalarında yerinde denetim ve kontrolün çok az sayıda elemanla yerine getirilmesinin fiilen mümkün olmaması gibi teknik ve idari gerekçeler göz önüne alındığında ..... Genel Müdürlüğü’nün yapı denetim görevlileri için açık ve net bir sorumluluk tespitinin mümkün bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan; benzer şekilde, bahse konu yapım işinin kontrollük hizmetlerinin ..... Genel Müdürlüğü’nce ..... A.Ş.’ye devrinde Devir Komisyonunda işi devreden komisyon üyeleri olarak ..... Genel Müdürlüğü adına görev almış ve komisyonca düzenlenen tutanağa imza atmış kontrol mühendislerinin sorumluluğu bulunduğu gibi, Devir Komisyonunda işi devralan komisyon üyeleri adına görev almış ve komisyonca düzenlenen tutanağa imza atmış müşavir firma Kontrol Teşkilatı görevlilerinin de Yapı Denetim Danışmanlık Hizmet Alımı İşine İlişkin Sözleşmenin 5, 19 ve 52’nci maddeleri uyarınca sorumluluğu bulunmaktadır.

Açıklanan gerekçelerle; sorgu konusu yapılan hususlar ile ilgili olarak ilişkili ödeme belgesinde ve eklerinde imzası bulunan kontrol mühendisleri, YİKOB tarafından devredilen söz

konusu işe ait inşaat işlerinden devir tarihine kadar gerçekleştirilmiş olanları kontrol etmekle yükümlü olsalar bile bunlara açık ve net bir sorumluluk yüklemek mümkün görülmemektedir. Diğer taraftan, bahse konu yapım işinin kontrollük hizmetlerinin ..... Genel Müdürlüğü'nce ..... A.Ş.'ye devrinden sonra yapılan ve kamu zararı olarak gösterilen imalatların yapımı aşamasında görevde bulunmadıklarından ..... Genel Müdürlüğü'nde görevli kontrol mühendislerinin söz konusu harcamalardan sorumlu tutulmamaları gerekmektedir. Burada imalatı yerinde incelemesine rağmen işin sözleşme ve şartnamesine uygun ve eksiksiz olarak tamamlandığı yönünde hakediş düzenleyen ..... yapı denetim görevlilerinin sorumluluğundan söz edilebilir. Nitekim; söz konusu danışmanlık hizmetlerine ilişkin olarak düzenlenmiş bulunan "Özel İdari ve Teknik Şartname"nin 10'uncu maddesinin 11'inci bendinde, Danışmanın Bayındırlık İşleri Kontrol Yönetmeliği hizmetlerini tamamen üstlenip uygulayacağı hükmü yer almaktadır. Ancak, 5018 sayılı Kanun'un 71'inci maddesi uyarınca kamu zararından söz edilebilmesi için kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunması şartının gerçekleşmesi gerekmektedir. .... personeli kamu görevlisi olmadığından, Sayıştay yargılaması açısından bunlara sorumluluk yüklemek mümkün değildir.

Sorgunun esas yönünden incelenmesinde;

A) ..... ili İl Özel İdaresince 22.05.2013 tarihinde pazarlık usulü ile ihalesi yapılan ve ..... TL bedelle ..... Ortak Girişimi uhdesinde kalan anahtar teslim götürü bedelli ..... Yapım İşinde; projede yer alan havuz bloğu altında zemin ıslahı imalatının, otopark bloğu zemininde de yapılmasına karar verilmesi nedeniyle ..... İl Özel İdaresi'nin 13.02.2014 tarihli iş artış oluru ile proje değişikliğine gidilerek projesinde 35.000 metre olarak öngörülen jet grout imalatının 20.525 metre arttırılarak 55.525 metreye çıkarıldığı, ancak iş

artışına ilişkin birim fiyatın Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin 22'nci maddesi uyarınca belirlenmesi gerekirken, sözleşme ve ihale dokümanının eki olmayan yaklaşık maliyetteki birim fiyatın esas alınarak belirlenmesi sonucu kamu zararına neden olduğu ileri sürülmekte ise de;

İşin projesinde yer alan havuz bloğu altında zemin ıslahı imalatının, otopark bloğu zemininde de yapılmasına karar verildiğinden ihale sırasında öngörülmeven imalat gerekçesiyle metrajlar, anlaşmalı birim fiyat tutanakları ve mukayeseli keşif cetveli hazırlanarak 13.02.2014 tarihinde ..... İl Özel İdaresi'nce iş artış onayı verilmiştir.

6630 sayılı Kanun uyarınca İl Özel İdaresinin kapatılması nedeniyle ihale konusu iş 27.02.2015 tarihinde ..... İl Müdürlüğü'ne devredilmiştir. Yapım işine ait bilgi ve belgelerin İl Müdürlüğü'ne teslim edildiğine ilişkin devir teslim tutanağı düzenlenmiştir.

Savunmalarda özetle, iş artışı kapsamında yapılan işin (otopark bloğu altında jet grout uygulama yapılarak zemin iyileştirme yapılması) havuz bloğu altında yapılan jet grout imalatının (ihale dokümanında öngörülmüştür.) otopark bloğu altında da uygulanmasından ibaret olduğu, dolayısıyla yeni bir imalat öngörülmevip ihale dokümanı evraklarında tanımı yapılan imalatların metrajının artışının söz konusu olduğu, revize edilen proje ile miktarı artırılan jet grout kolonlarının çapı, çimento dozajı ve ıslah yönteminin ihaleye esas proje dokümanlarının şartlarıyla aynı olduğu, dolayısıyla projenin miktar olarak devamı olan jet grout imalatları için yeni ve farklı usullerle birim fiyat tespitine gerek bulunmadığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yüksek Fen Kurulu Kararı uyarınca değiştirilen analizler ile bunlara göre düzenlenen yeni birim fiyatlar yürürlüğe konulduğu yılbaşından itibaren geçerli olup, geçmiş yıllarda ihale edilmiş işler için sözleşmesine esas birim fiyat ve analizleri esas alınarak uygulama yılı birim fiyatlarının bulunacağı, bahse konu işin esas işten ayrılmasının mümkün olmamasından dolayı ve binanın

kendinden beklenen hizmeti görebilmesi için yasal iş artışı sınırı olan % 10 kapsamında ilave işler yaptırıldığı, iş artışına esas olacak birim fiyatların yüklenici ile birlikte anlaşılacak şekilde tespit edildiği, Yüklenici ve İdare elemanlarınca karşılıklı mutabakata varılarak imzalanan mukayeseli keşfin, İdare yetkilisi tarafından da onaylanarak yürürlüğe girdiği belirtilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 4'üncü maddesinde; "İhale dokümanı: İhale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinde; isteklilere talimatları da içeren idari şartnameler ile yaptırılacak işin projesini de kapsayan teknik şartnameler, sözleşme tasarısı ve gerekli diğer belge ve bilgileri ifade eder." şeklinde tanımlanmıştır.

İşe ait sözleşmenin "Sözleşmenin ekleri" başlıklı 8'inci maddesinin;

"8.1. Sözleşme, ekindeki ihale dokümanı ve diğer belgelerle bir bütündür, idareyi ve Yükleniciyi bağlar. Ancak, sözleşme hükümleri ile ihale dokümanını oluşturan belgelerdeki hükümler arasında çelişki veya farklılık olması halinde, ihale dokümanında yer alan hükümler esas alınır.

8.2. İşin, anahtar teslim götürü bedel teklif alınan kısımları için ihale dokümanını oluşturan belgeler arasındaki öncelik sıralaması aşağıdaki gibidir,

- 1- Yapım İşleri Genel Şartnamesi,
- 2- İdari Şartname,
- 3- Sözleşme Tasarısı,
- 4- Uygulama Projesi,
- 5- Mahal Listesi,
- 6- Özel Teknik Şartname,

7- Genel Teknik Şartname,

8- Açıklamalar (varsa),

9- Diğer Ekler.”,

“Sözleşmede Bulunmayan İşlere Ait Birim Fiyat Tespiti” başlıklı 28’inci maddesinin de;

“28.1. Sözleşme ve eklerinde birim fiyatı bulunmayan yeni iş kalemlerinin bedeli, Yapım İşleri Genel Şartnamesi hükümlerine göre hesaplanır.”

Şeklinde düzenlendiği görülmüştür.

Yapım İşleri Genel Şartnamesinin “Sözleşmede Bulunmayan İşlerin Fiyatının Tespiti” başlıklı 22’nci maddesinde;

“(1) 12 nci maddenin 4 üncü fıkrasında belirtilen proje değişikliği şartlarının gerçekleştiği hallerde, işin yürütülmesi aşamasında idarenin gerekli görerek yapılmasını istediği ve ihale dokümanında ve/veya teklif kapsamında fiyatı verilmemiş yeni iş kalemlerinin ve/veya iş gruplarının bedelleri ile 21 inci maddeye göre sözleşme kapsamında yaptırılacak ilave işlerin bedelleri, ikinci fıkrada belirtilen usuller çerçevesinde yüklenici ile birlikte tespit edilen yeni birim fiyatlar üzerinden yükleniciye ödenir.

(2) Yeni fiyatın tespitinde iş kalemi veya iş grubunun niteliğine göre aşağıdaki sıralamaya uyularak oluşturulan analizlerden biri kullanılır:

a) Yüklenicinin birim fiyatlarının/teklifinin tespitinde kullanarak teklifi ekinde idareye sunduğu ve yeni iş kalemi/grubu ile benzerlik gösteren iş kalemlerine/gruplarına ait analizlerle kıyaslanarak bulunacak analizler.

b) İdarede veya diğer idarelerde mevcut olan ve yeni iş kalemine/grubuna benzerlik gösteren analizlerle kıyaslanarak bulunacak analizler.

c) İhaleyi yapan idarenin daha önce gerçekleştirdiği ve ihale konusu işe benzer nitelikteki yapım işlerinin sözleşmelerinde ortaya çıkan iş kalemleri/gruplarına ait maliyet analizleriyle kıyaslanarak bulunacak analizler.

ç) Yeni iş kaleminin/grubunun yapılması sırasında tutulacak puantajla tespit edilecek malzeme miktarları, işçi ve makinelerin çalışma saatleri ile diğer tüm girdiler esas alınarak oluşturulacak analizler.

(3) İş kalemi veya iş grubunun niteliğine uygun olarak yukarıdaki analizlere, kaynakların verimli kullanılması gözetilerek aşağıdaki rayiçlerden biri, birkaçı veya tamamı uygulanabilir:

a) Varsa yüklenicinin teklifinin ekinde idareye verdiği teklif rayiçler.

b) İdarede veya diğer idarelerde mevcut rayiçler.

c) İhaleyi yapan idarenin daha önce gerçekleştirdiği ve ihale konusu işe benzer nitelikteki yapım işlerinin sözleşmelerinde ortaya çıkan fiyatlar.

ç) İdarece kabul edilmek şartıyla, ticaret ve/veya sanayi odasınınca onaylanmış uygulama ayına ait yerel rayiçleri.

(4) Yeni fiyat yüklenici ile birlikte yukarıda belirtilen usullerden biri ile tespit edilerek düzenlenen tutanak idarenin onayına sunulur ve otuz gün zarfında idarece onaylanarak geçerli olur. Yeni fiyat tespitinde yüklenici ile uyuşmazlık ise, taraflarca anlaşmazlık tutanağı düzenlenir ve anlaşmazlık idare tarafından on gün içerisinde Bayındırlık Kuruluna intikal ettirilir. Bayındırlık Kurulu tarafından tespit edilen fiyatın iki tarafça kabulü zorunludur. Yüklenici, fiyat uyuşmazlığı hakkındaki Bayındırlık Kurulunun kararını beklemeden idare tarafından tespit edilmiş fiyat üzerinden işe devam etmek zorundadır.

...” ,

Denilmiştir.

Bahse konu yapım işi ile ilgili olarak isteklilere sunulan ihale dokümanında şu belgeler yer almaktadır:

- 1- Sözleşme Tasarısı,
- 2- İdari Şartname,
- 3- Hukuki Evraklar (Spor Salonu yapılmasına ilişkin Şile Belediye Meclisinin tahsis kararı ve eki koordinat bilgileri.),
- 4- Vaziyet Planı,
- 5- Plankote,
- 6- Projeler,
- 7- Zemin Etüd Projesi,
- 8- Teknik Şartnameler,
- 9- Mahal Listeleri,
- 10- Porsantaj,
- 11- Özel Birim Fiyat Tarifleri,
- 12- Standart Formlar.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde,

Proje değişikliği ve/veya iş artışı nedeniyle yaptırılacak işlerde sözleşme ve eki belgelerde (ihale dokümanında ve teklifte) birim fiyatı belli olmayan iş kalemleri veya iş grupları için yeni birim fiyat belirlenmesi gerekmektedir. Dolayısıyla proje değişikliği veya iş artışı nedeniyle yapılmasına karar verilen herhangi bir iş kalemi veya iş

grubuna ait birim fiyatın ihale dokümanında veya yüklenicinin teklifinde yer alıp almadığına bakılması gerekir. Birim fiyat teklifli işlerde proje değişikliği veya iş artışı nedeniyle yapılmasına karar verilen herhangi bir iş kalemine ait birim fiyat oluşturulurken; teklifte mevcutsa bu birim fiyatın uygulanması, mevcut değilse yeni birim fiyat yapılması gerekmektedir. Anahtar teslimi götürü bedel işlerde ise uygulama projeleri ve bunlara ilişkin mahal listelerine dayalı olarak, işin tamamı için isteklinin teklif ettiği toplam bedel üzerinden anahtar teslimi götürü bedel sözleşme imzalanmaktadır. Bu nedenle, anahtar teslimi götürü bedel ihale edilen işlerde proje değişikliği veya iş artışı nedeniyle yapılmasına karar verilen herhangi bir iş kalemi ve/veya iş grubuna ait birim fiyat oluşturulurken; sözleşmede, ihale dokümanında ve teklifte yer almadığından yeni birim fiyat yapılması gerekir. Nitekim Yüksek Fen Kurulu'nun 23.03.2011 tarih ve 2011/5 sayılı Kararında; pursantaj oranlarının işin yapılmasına ilişkin bir dayanak oluşturma niteliğinin bulunmadığı, proje ve mahal listelerine dayalı olarak hangi imalat seviyesinde sözleşme bedelinin hangi oranında ödeme yapılacağını gösteren bir belgeden ibaret olduğu ve birim fiyat niteliğinde bulunmadığı belirtilmiştir. Dolayısıyla pursantaja dayanarak herhangi bir iş kalemi ve/veya iş grubunun birim fiyatının hesaplanması mümkün değildir.

Ancak, 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhale Edilen Yapım İşlerinde Uygulanacak Fiyat Farkına İlişkin Esaslar'ın "Uygulama Esasları" başlıklı 6'ncı maddesinin sekizinci fıkrasında; "(8) Sözleşmede birim fiyatı bulunmayan ve Yapım İşleri Genel Şartnamesine göre sözleşme yılı fiyatı tespit edilemeyen iş kalemi için yeni birim fiyat yapılması halinde, bu fiyat, uygulama ayının rayiçlerine ve şartlarına göre tespit edilir. Belirlenen bu yeni birim fiyat, uygulama ayı fiyat farkı katsayısına (Pn) bölünerek iş kaleminin sözleşme yılı birim fiyatı tespit edilir ve fiyat farkı hesabı bu fiyat esas alınarak yapılır." denildiğinden fiyat farkı verilen söz

konusu işte yeni birim fiyatın sözleşme yılı olan 2013 yılı birim fiyatına indirgenmesi gerekmektedir.

Yapım İşleri genel Şartnamesinin 22'nci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen analizlerden öncelik sıralamasına uyularak analiz yapılması ve bulunan analize 3'üncü fıkrada belirtilen şekilde rayicin uygulanması ile yeni birim fiyatın tespiti gerekir. Öncelik sıralamasına uyularak yapılacak analizde; yüklenicinin sunduğu teklif ekinde hiçbir analiz bulunmadığından "İdarede veya diğer idarelerde mevcut olan ve yeni iş kalemine/grubuna benzerlik gösteren analizlerle kıyaslanarak bulunacak analizler" in uygulanması gerekir. O halde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın 16.072/2 numaralı "her uzunluk, her açı ve her türlü zeminde Ø 60 cm jet grout kolonu imalatı yapılması (jetli yöntemi ile) (delgi dahil)" pozuna çimento bedeli dahil edilerek bulunacak yeni birim fiyat, 16.072 ve 16.072/1A numaralı pozlara ait birim fiyatların yerine kullanılabilir. Çünkü Çevre ve Şehircilik Bakanlığı 2013 yılında 16.072 ve 16.072/1 poz numaralı imalatların analizlerini kaldırmış ve yerlerine 16.072/2 poz numaralı birim fiyatı ve analizini düzenlemiştir.

İl Özel İdaresinin 13.02.2014 tarihli İş Artışı Oluru'na ekli belgelerden bahse konu yapım işine ait otoparkın zemininin güçlendirilmesi amacıyla proje değişikliği yapıldığı ve 16.072 ve 16.072/1A poz numaralı iş kalemlerinin 35.000 metreden 20.525 metre artırılarak 55.525 metreye çıkarıldığı ve bu imalatlar için yeni birim fiyat belirlenmeden yaklaşık maliyette yer alan fiyatlara yüklenici tenzilatı uygulanarak ödemedede bulunduğu anlaşılmıştır. Oysa yaklaşık maliyet ihale dokümanının bir parçası olmadığı gibi sözleşmenin eki de değildir ve buna dayanarak proje değişikliği veya iş artışı nedeniyle yaptırılmasına karar verilen herhangi bir iş kalemi ve/veya iş grubunun birim fiyatının tespiti de mümkün değildir. Bu durum yukarıda açıklaması yapılan mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Gerçekleştirme Görevlisi .....'in (İnşaat Mühendisi-Hakedişi

Düzenleyen ve Devir Komisyonunda Görevli) savunmasında;

..... Yapım işinde İl Özel İdaresinden devir alındıktan ve Müşavir firmaya devredilinceye kadar belli bir dönem için İnş. Müh. olarak denetim görevinde bulunduğu, Yapım İşleri Genel Şartnamesinin "Yapı Denetim Görevlisinin Yetkileri" başlıklı 15'inci maddesine göre projelerin revizyonu, metrajların hazırlanması, birim fiyatların tespiti ve mukayeseli keşif cetvelinin hazırlanarak onaylanması, daha sonra da imalatların yapım aşamasında denetim görevlisi olarak dahli ve imzası olmadığı için sorumluluğunun da bulunmadığı,

İhaleye iştirak eden isteklilere verilen ihaleye esas dokümanların 11 sıra numarası ile belirtilen Özel Birim Fiyat Tarifleri evrakında, yapılacak olan jet grout kolonu teşkil imalatının yapım şartlarınının 16.072/1A poz numarası ile belirtildiği, yine ihale dokümanı doğal eki olan projeler içinde zemin ıslah projelerinin mevcut olduğu, ihale dokümanı eki zemin ıslah projelerinde havuz bloğu altında 1.430 adet 25 mt boyunda Q60 çapında toplam uzunluğu 35.750 mt olan Jet Grout kolonu teşkil edilerek zemin iyileştirmesi yapılacağıının belirtildiği,

İhaleye iştirak eden isteklilerin tekliflerini oluştururken jet grout kolonu teşkiline ait imalata ait yapım şartlarını ihale öncesi bildiklerini, sorguya konu olan Jet Grout kolon teşkili imalatının ihale dokümanı içinde yer aldığı, (projeler ve özel birim fiyat tarifleri listesi) dolayısıyla bu imalatın Sözleşmede bulunmayan imalat olarak değerlendirilmesinin mümkün olmadığı,

Yapım İşleri Genel Şartnamesinin 22'nci maddesinde de; açıkça ihale dokümanı veya teklif kapsamında olmayan iş kalemlerinden bahsedildiği, eğer zemin ıslah yöntemlerinden biri olan jet grout kolonu uygulamasından vazgeçilip yerine projede olmayan başka bir imalat yapılması öngörülmüş olsaydı, sözleşmede olmayan işler kapsamında değerlendirilerek yeni fiyat tespiti yapılmasınının gerekeceği, ihale dokümanı kapsamında temel ıslah

projelerinin isteklilere verildiği, söz konusu projeler üzerinden hesaplama yapıldığında toplam 35.750 mt. imalatın bulunduğunun görüleceği, aynı imalatın yapım şartlarının ihale dokümanı kapsamında isteklilere verilen özel birim fiyat tarifleri evrakında yer aldığı, söz konusu tarif incelendiğinde delginin fiyata dahil olmadığının açıkça görüleceği, yine 22'nci maddenin 2.alt maddesinin (b) alt bendinde (yeni) fiyatın İdarede mevcut olan analizlere göre yapılması gerektiğinin belirtildiği, yapılacak ek imalatlara ait analizin İdarede mevcut olduğu ve 16.072/1A pozu ile özel birim fiyat tariflerinde isteklilerce de bilindiği,

İhaleye esas yapının bina havuz bloğu ve otopark bloğu olmak üzere 2 ayrı bloktan oluğu, 2 bloğun yaklaşık toplam oturma alanının 8.000 m² olduğu, binanın tüm oturma alanının aynı zemin özelliklerine sahip olduğu, bu durumun zemin etüd raporunda belirtildiği, ihale dokümanı eki olan zemin ıslah projelerinde jet grout kolonlarının sadece havuz bloğu altında yapılmasının öngörüldüğu, iş artışı evrakları eki olan gerekçe raporunda da belirtildiği gibi sadece bir bloğun altında zemin iyileştirmesi yapılarak diğer blokta böyle bir iyileştirme yapılmamasının 2. Binayı emniyetsiz hale getireceği, binalar arasında farklı oturmalara sebebiyet vererek işletim aşamasında geri dönülemez sorunlar yaratacağından bu blok altında da aynı yöntemle zemin iyileştirmesi yapılmasına karar verildiği, yani havuz altında öngörülen Q60 çapında, 25 mt boyunda jet grout kolonlarının (4.00 mt karelaj) otopark bloğu altında da teşkil edilerek binaların emniyetinin sağlanmasının ve farklı oturmaların önüne geçilmesinin amaçlandığı, dolayısıyla yeni bir imalat öngörülmeyip ihale dokümanı evraklarında tanımı yapılan imalatların metrajının artışının söz konusu olduğu,

Anahtar teslimi götürü bedel işlerde uygulama projeleri ve bunlara ilişkin mahal listelerine dayalı olarak, işin tamamı için isteklinin teklif ettiği toplam bedel üzerinden anahtar teslimi götürü bedel sözleşme imzalandığı, dolayısıyla hiçbir

imalatın birim fiyatının teklif ekinde sunulmadığı, ancak verilen tekliflerle, İdare tarafından İhale dokümanı kapsamında verilen analizlerin isteklilerce kabul edildiği anlamını taşıdığı, nitekim özel birim fiyatları listesi olarak isteklilere verilen 16.072/1A pozunun yapım şartlarında, imalata ait analizin içeriğinin istekli tarafından bilindiği,

Sorguda pursantaja dayalı olarak herhangi bir iş kalemi ve/veya iş grubunun birim fiyatının tespit edilmesi mümkün bulunmadığı ifade edilse de; mukayeseli keşif incelenecek olursa bu işte artan, azalan imalatlara ait birim fiyatların, pursantaja dayalı olarak hesaplanmadığının görüleceği, (yeni) fiyatın İdarece isteklilere verilen özel imalat tariflerine göre ve Yapım İşleri Genel Şartnamesinin 22'nci maddesinin 2. Alt maddesinin b alt bendine göre yapıldığı, atıfta bulunulan Yüksek Fen Kurulu kararından da uygulamanın bu şekilde yapılması gerektiğinin anlaşıldığı,

Sorguda jet grout kolonu ile ilgili, "sözleşmede olmayan yeni birim fiyatın tespiti" olarak söz edildiği, halbuki, bahse konu işin, havuz bloğu altında yapılan jet grout imalatının (ihale dokümanında öngörülmüştür.) otopark bloğu altında da uygulanmasından ibaret olduğu, revize edilen proje ile miktarı artırılan jet grout kolonlarının çapı, çimento dozajı ve ıslah yönteminin ihaleye esas proje dokümanlarının şartlarıyla aynı olduğu, dolayısıyla projenin miktar olarak devamı olan jet grout imalatları için yeni ve farklı usullerle birim fiyat tespitine gerek bulunmadığı,

İhale dokümanı eki olan Jet Grout Kolonları İmalatı Teknik Şartnamesinde " Jet Grout Kolonlarının imalatı için arazide 3.00 mt derinliğinde kazı yapılacak, jet grout kolonu için -3.00 mt kotundan -5.60 mt. Seviyesine kadar boş delgi imalatı yapıp -5.60 mt. Seviyesinden sonra jet grout kolonlarının imal edilmesine başlanacaktır" denildiği, dolayısıyla delgi imalatının ayrı şekilde değerlendirilmesinin bu 2.60 mt lik kısımda jet grout kolon imalatının yapılmadan boş delgi imalatının yapılması gerektiğini ifade ettiği,

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yüksek Fen Kurulu Başkanlığı 21 sayı ile yayımlan "2013 yılı Yapı İşleri İnşaat Birim Fiyat Tarifleri Eki Fiyat Listesi Genel Hükümler ve Açıklamalar" başlıklı yazınının 5'inci maddesinde ;

"Değiştirilen analizler ile bunlara göre düzenlenen yeni birim fiyatlar yürürlüğe konulduğu yılbaşından itibaren geçerli olup, geçmiş yıllarda ihale edilmiş işler için sözleşmesine esas birim fiyat ve analizleri esas alınarak uygulama yılı birim fiyatları bulunacaktır." denildiği, özetle söz konusu yazıdan sözleşmeye esas olan ve ihale dokümanı kapsamında isteklilere verilen analizlerde (özel birim fiyat tarifleri listesi) değişiklik olsa bile işin sözleşmedeki analizlere göre devam edileceğinin anlaşıldığı,

İş artışı kapsamında yapılan işin (otopark bloğu altında jet grout uygulama yapılarak zemin iyileştirme yapılması) esas işten ayrılmasının mümkün olmamasından dolayı ve binanın kendinden beklenen hizmeti görebilmesi için yasal iş artışı sınırı olan % 10 kapsamında ilave işler yaptırıldığı, iş artışına esas olacak birim fiyatların yüklenici ile birlikte anlaşılacak tespit edilmesi gerektiğinin kanunda açıkça belirtildiği, Yüklenici ve İdare elemanlarınca karşılıklı mutabakata varılarak imzalanan mukayeseli keşfin, İdare yetkilisi tarafından da onaylanarak yürürlüğe girdiği,

Burada tereddüt konusu hususun, 2013 yılında jet grout kolon ve delgi imalatı analizlerinin birleştirilmesi ve fiyatınının bir miktar düşük çıkması olduğu, bu nedenle Kamu Zararından bahsedildiği, ancak aynı analizin fiyatı düşük değil de, yüksek yayımlanmış olsaydı ve yüksek olan analiz kullanılsaydı yine çelişki olacağı, bu nedenle denetim görevlisi olarak sıkıntı yaşamamak adına İdarece yaklaşık maliyetlerin hazırlanmasında kullanılan analizlerin Y.İ.G.Ş. 2/b maddesindeki hükümlerine uygun olarak tercih edildiği ifade edilmiş ise de;

Anahtar teslimi götürü bedel işlerde iş artışı durumunda yeni

imalatlara ait yeni birim fiyatların Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin 22'nci maddesine göre belirlenmesi gerekmektedir. İş artışına konu olan imalatın proje kapsamında olması ve iş artışı ile birlikte sadece miktarının artması durumunda da yeni birim fiyat tespiti gerekmektedir. Bahse konu jet grout imalatları ile ilgili olarak idare tarafından ihale dokümanında birim fiyat analizinin sunulması da yeni birim fiyat yapılması durumunu değiştirmeyecektir. Zira idare tarafından ihale dokümanı kapsamında sunulan birim fiyat analizlerinde, mevzuat gereği, analiz kapsamında yer alacak makine-ekipman, işçilik ve malzeme listesi yer almaktadır. Yüklenici ihale teklifinde analizde belirtilen makine-ekipman, işçilik ve malzeme listesine kendi belirlediği miktar ve rayici uygulayarak teklif cetvelini oluşturur. Böylece yüklenici oluşturduğu teklif cetvelini mektubu ekinde idareye sunar. Birim fiyatlı işler için geçerli olan bu yöntem anahtar teslimi götürü bedel ihaleli işlerde uygulanmamaktadır. Yüklenici idare tarafından verilen ihale dokümanı kapsamında teklifini oluşturur ve bir bedel içeren teklif mektubunu idareye sunar. Dolayısıyla anahtar teslimi götürü bedel işlerde ihale dokümanı kapsamında olmayan ve sonradan yapılmasına karar verilen (iş artışı) imalatlarla ilgili olarak Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin 22'nci maddesine göre oluşturulacak yeni birim fiyatların imalatın gerçekleştirildiği tarihte geçerli olan ve yürürlükte bulunan analizler kullanılarak belirlenmesi gerekmektedir.

Sorguda iddia edilen husus savunmada belirtilen Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yüksek Fen Kurulu'nun 21 sayılı Kararı'na aykırılık teşkil etmemektedir. Zira bahse konu yapım işi 2013 yılında ihale edilmiş ve sözleşme de bu yıl imzalanmıştır. Jet grout imalatına ilişkin uygulanması gereken yeni birim fiyat analizi ve rayici de Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın 2013 yılına ilişkin yayınlamış olduğu analiz ve rayiçtir. Ayrıca bahse konu kararın yeni birim fiyatların tespitinde uygulanması mümkün değildir. Çünkü bu karar sözleşmede yer alan birim fiyatların, sonraki yıllarda analiz ve rayiçlerinin

değiştirilmesi gerekçesiyle değiştirilemeyeceği ile ilgili olup, yeni birim fiyatın tespiti ile ilgili değildir.

Ancak kamu zararı hesaplanırken uygulanacak yeni birim fiyata yüklenici karı ilave edilmiş; buna karşılık bu tutara; yaklaşık maliyet ile ihale bedeli kıyaslanmak suretiyle bulunan 0,2203 oranında bir "itibari indirim katsayısı" (ihale tenzilatı) uygulandığı görülmüştür.

Mevzuatımıza, Yüksek Fen Kurulu kararlarına ve Sayıştay kararlarına göre; iş artışı ve azalışlarına konu olabilecek YBF'lerin belirlenmesi sırasında itibari ihale tenzilatının uygulanması mümkün değildir. Nitekim Yapım İşleri Genel Şartnamesinin "Sözleşmede bulunmayan işlerin fiyatının tespiti" başlıklı 22 nci maddesi düzenlemesinde veya bir başka mevzuat hükmünde, herhangi bir nedenle YBF tespiti yapılırken yaklaşık maliyet ile teklif bedeli arasındaki farkın, itibari ihale tenzilatı olarak kabul edilerek tespit edilen YBF'den düşülmesi gerektiği şeklinde bir hüküm bulunmamaktadır. Yapım İşleri Genel Şartnamesinin anılan maddesinde ayrıca; "Yeni fiyat tespitinde yüklenici ile uyuşmazlık ise, taraflarca anlaşmazlık tutanağı düzenlenir ve anlaşmazlık idare tarafından on gün içerisinde Bayındırlık Kuruluna intikal ettirilir. Bayındırlık Kurulu tarafından tespit edilen fiyatın iki tarafça kabulü zorunludur. Yüklenici, fiyat uyuşmazlığı hakkındaki Bayındırlık Kurulunun kararını beklemeden idare tarafından tespit edilmiş fiyat üzerinden işe devam etmek zorundadır." hükmü yer almıştır.

Bu hükme paralel olarak; Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 644 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin "Yüksek Fen Kurulu Başkanlığı" başlıklı 16 ncı maddesinde ise; "a) Kamu kurum ve kuruluşlarınca yapım ve yapım ile ilgili danışmanlık hizmet işlerine ilişkin olarak akdedilen sözleşmelerin yürütülmesinden doğan yeni fiyat tespiti anlaşmazlıkları hariç olmak üzere diğer anlaşmazlıkları ilgili idarenin talebine istinaden inceleyip karara bağlamak ve yeni fiyat tespiti anlaşmazlıklarında ise

tarafıları bağlayacak Şekilde fiyatı kesin olarak tespit etmek." görevi ve yetkisi Yüksek Fen Kurulu Başkanlığına verilmiştir. (644 sayılı KHK ile Bayındırlık Kurulu kaldırılmıŐ ve KHK'nın 37 nci maddesi ile; mevzuatta Bayındırlık Kuruluna yapılmıŐ olan atıflar Yüksek Fen Kurulu Başkanlığına yapılmıŐ sayılacağı hükme bağlanmış olup, Bayındırlık Kuruluna verilen görevler Yüksek Fen Kurulu tarafından yürütülmektedir.) Dolayısıyla, yukarıdaki mevzuat düzenlemelerinde YBF tespiti sırasında itibari indirim oranı uygulanacağı yönünde hiÇbir hüküm bulunmamaktadır. Bu konuda, Yüksek Fen Kurulu tarafından bugüne kadar alınan bütün kararlarda; YBF tespiti yapılırken yaklaşık maliyet ile teklif bedeli arasındaki farkın, itibari ihale tenzilatı olarak kabul edilerek tespit edilen YBF'den düşülmesi uygulamasının yasal dayanağının bulunmadığı ifade edilmiş ve bu karar tamamen müstakar hale gelmiŐtir. Bu nedenle, yeni birim fiyata ihale tenzilatı uygulanması mümkün bulunmamaktadır.

Bu itibarla, denetŐi sorgusunda yeni birim fiyata uygulanmıŐ olan "ihale tenzilatı" düŐüldükten sonra kalan ..... TL, fazla ödeme teşkil etmektedir.

B) İŞ azalışında kazı nakline esas yoğunluğun 1,8215 yerine 1,6 olarak hesaplanması sonucu fazla ödemede bulunulduğu grlmŐtir.

İŞ azalıŐı hesabına ilişkin metrajda yapılmasından vazgeŐilen 10.164,048 m³ kazının Őantiye dışına kamyonla naklinin hesabında kazının evsafı yumuŐak toprak olarak deęerlendirilmiŐ ve yoğunluğu 1,6 alınmıŐtır. Oysa ihaleye esas dokümanlar kapsamında olan işin Zemin Etüt Raporunun 16 ve 48'inci sayfalarında sondaj kuyuları aŐıldıęı ve 1 metreden fazla derinliğe inildiğinde killi siltli kumla karŐılaŐıldıęı ve 1 cm³'n hacim ağırlığının 1,785-1,858 kg arasında deęiŐtięi belirtilmiştir. O halde iş azalışına esas kazı naklinin hesabında yumuŐak toprak yerine raporda belirtilen yoğunluk oranının dikkate alınması gerekmektedir.

Bu itibarla, ... TL, fazla ödeme teşkil etmektedir.

Yukarıda yapılan tüm bu açıklamalar sonucunda,

A) Söz konusu yapım işine ait proje değişikliği nedeniyle iş artışında jet grout imalatı için 16.072/2 poz numaralı imalatın analizi kullanılmak suretiyle Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin 22'nci maddesi doğrultusunda, herhangi bir itibari ihale tenzilatı uygulanmaksızın yeni birim fiyat belirlenmesi gerekirken sözleşme ve ihale dokümanının bir parçası olmayan yaklaşık maliyetten hareketle ödeme yapılması sonucu ..... TL kamu zararına neden olduğu ileri sürülmüş ise de; yukarıda açıklanan gerekçelerle, mevzuatına uygun olduğu anlaşılan ..... TL'lik tutar için ilişilecek bir husus bulunmadığına,

Kalan ..... TL idare zararı oluşturmakta; ancak, yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı üzere, 5018 sayılı Kanunun 71'inci maddesi gereğince sorumlu addedilenlerle kamu zararı arasında kurulması gereken illiyet bağı adı geçen sorumlular için kurulamadığından, bu tutarın Sayıştay yargısı açısından kamu zararı olarak nitelendirilmesi mümkün bulunmamaktadır. Bu nedenle, konu hakkında ilişilecek bir husus olmadığına,

..... ,

B) İş azalışında kazı nakline esas yoğunluğun 1,785-1,858 kg/cm³ yerine 1,6 kg/cm³ alınması sonucu ..... TL kamu zararına neden olduğu ileri sürülmekte ise de;

Sorgu konusu edilen ..... TL idare zararı oluşturmakta; ancak, yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı üzere, 5018 sayılı Kanunun 71'inci maddesi gereğince sorumlu addedilenlerle kamu zararı arasında kurulması gereken illiyet bağı adı geçen sorumlular için kurulamadığından, bu tutarın Sayıştay yargısı açısından kamu zararı olarak nitelendirilmesi mümkün bulunmamaktadır. Bu nedenle, konu hakkında ilişilecek bir husus olmadığına,

..... ,

Oybirliğiyle,

Karar verildi.